

Синтаксичке јединице:

- комуникативна реченица
- предикатска реченица
- синтагма
- реч

Предикатска реченица је реченица образована помоћу глагола у личном глаголском облику у служби предиката. Може бити **независна** (Киша пада.) и зависна (да треба уписати факултет).

Зависна реченица је она која не може да стоји самостално, већ је део друге предикатске реченице или синтагме.

Врсте зависних предикатских реченица:

1. изричне
2. односне
3. месне
4. временске
5. узрочне
6. последичне
7. намерне
8. поредбене
9. допусне
10. условне

ИЗРИЧНЕ РЕЧЕНИЦЕ

Зависне реченице којима се изриче садржај глагола **говорења, мишљења, осећања, опажања** називају се изричне реченице.

Милош ми је рекао **тајну**.

Милош ми је рекао **велику тајну**.

Милош ми је рекао **да воли Марију**.

Глаголи говорења: казати, рећи, питати, говорити, обавестити, предложити...

Глаголи мишљења: мислити, размишљати, сматрати, веровати, знати...

Глаголи осећања: желети, волети, жудети, надати се...

Глаголи опажања: видети, чути, слушати, гледати, приметити...

Врсте изричних реченица:

1. Изричне реченице у ужем смислу (декларативне):

Мислим да треба уписати факултет.

Чуо сам како неко пева.

2. Зависноупитне реченице:

Реците нам колико има сати.

Питала се да ли је добро поступила.

Обележја:

- Декларативна реченица:

везници: ДА и КАКО

- Зависноупитна реченица:

упитне речце: ЛИ, ДА ЛИ

заменице: Ко, ШТА

прилози: ГДЕ, КАД

Служба изричних реченица

Изричне реченице најчешће имају службу **правог објекта**.

ШТА?

Огњен је прочитао **књигу**.

Огњен је прочитао **занимљиву књигу**.

Огњен ми је рекао **да прочитам занимљиву књигу**.

Неуправни (индиректни) говор

Нико није знао **колико је сати**.

Питао ме је **зашто нисам дошао**.

Казали смо му **где станујемо**.

Ана је питала **да ли сутра имамо хемију**.

Зависноупитне реченице имају облик питања, али немају упитно значење.

Примери управног говора у ком имамо упитно значење:

Коста је питао: „Колико је сати?“

Питао ме је: „Зашто ниси дошао?“

Писање запете

Прво правило:

Ако изрична реченица стоји на почетку више реченице (правило инверзије), одваја се запетом:

Да је стала киша, нисмо ни приметили.

Колико је успешан, нико није ни приметио.

Друго правило:

Ако изрична реченица долази на крају више реченице, не одваја се запетом:

Нисмо ни приметили **да је стала киша**.

Нико није ни приметио **колико је успешан**.

Вежбање

1. Подвуци изричне реченице:
  - а) Лука је питао да ли Уна касни.
  - б) Мама ми је рекла да путујемо на море.
  - в) Матија је видео да су они дошли на време.
  - г) Да се нешто дешава, мама је приметила.
2. Подвуци изричну реченицу и одреди коју службу има:

Осетила сам да падају ситне пахуље.
3. Издвој субјекат, предикат и прави објекат из дате реченице:

Маја је приметила да имам нову хаљину.
4. Допиши одговарајући знак на крају реченице:

Милане, колико је сати

Марко упита: „Колико је сати“

Марко ме је питао колико је сати

Урадите ова вежбања у свеске. Такође, урадите Изричне реченице у Радној свесци. Ученици који прате наставу на даљину показаће ми ове домаће задатке када дођу у школу на испитивање.